

ALEKSIS KIVI

KULLERVO

KULLERVO

NÄYTELMÄ

KIRJOITTANUT

ALEKSIS KIVI

HELSINKI 1922
SUOMALAISEN KIRJALLISUUDEN SEURA.

ERIPAINOS
ALEKSIS KIVEN »KOOTTUJEN TEOSTEN»
II OSASTA

Näköispainos ntamo 2012

ISBN 978-952-215-338-8

Valmistaja:

BoD – Books on Demand, Norderstedt, Saksa

www.ntamo.net

HELSINKI 1922
SUOMALAISEN KIRJALLISUUDEN SEURAN KIRJAPAINO OY.

KULLERVO

NÄYTELMÄ VIIDESSÄ NÄYTÖK-
SESSÄ

KIRJOITTANUT

A. KIVI

Suomalaisen Kirjallisuuden Seuran palkitsema

JÄSENET:

WÄINÄMÖINEN eli WÄINÖ.

ILMARINEN eli ILMARI.

ILMARIN EMÄNTÄ.

LEMMINKÄINEN.

KALERVO.

KALERVON EMÄNTÄ.

KULLERVO

AINIKKI } heidän lapsensa.

KELMÄ

UNTAMOINEN eli UNTO.

UNNON EMÄNTÄ.

TIERA.

KÄPSÄ

WIKSARI } Tieran metsäkumppania.

TIIMANEN

KIMMO.

KIILI.

NYYRIKKI.

Kaksi paimenukkoa.

Ilmarin palvelija (nais=).

Ilmarin miehiä.

Unnon miehiä.

Eräs sinipiika.

Ilmarin emännän haamu.

AJATAR.

Ensimmäinen Näytös.

(Oikealla puolella Unnon huone, perällä vaihteleva luonto. Unto ja Kiili tulevat vasemmalta).

Unto. Siis kaikki hyvin. — Mutta tietäisitkö jo-
5 tain Kullervosta? Ihmettelen missä nyt oleskelee mies.

Kiili. Kaskea hän kaataa.

Unto. Nyt muistan, että aamulla hänen, koet-
teeksi, käskin tähän työhön. — Kuinka käyntelee hän
10 kirvestänsä?

Kiili. Vimmatusti. Matkan päästä salaa katselin,
kuinka hän hirsistössä temmelsi.

Unto. Hirsistössä? Viitaan, tuonne vuoren alle,
hänen käskin, vaan en hirsistöön.

15 *Kiili.* Parhaassa hongistossa hän kirveellensä peuhasi: hän ristin rastin hirret kaateli, ja sinkoilivat lastut ympärillään, kuin kipenät tulikuumasta raudasta; ja riemuten katseli hän honkaa, koska ryskyen se kaatui. — Mutta äkkiin taukoi hän, kirveensä ka-
20 toon iski, vihelteli hetken ja sitten rupesi hän kiroilemaan, kiroili ihmiset, maan ja taivaan; ja koska viimein hän vaikenä, niin äänetönnä hän seisoi tuijotellen maahan, ja niinpä hänen jätin.

Unto. Näin tekee hän työnsä; hävityspä aina
25 käsialansa on. Täynnä on hän kiukkua, ja riehuu

kuin kuohuisi sisällänsä palava koski. Ei ole hän ihminen, vaan Hien henki hänessä ihmishaamussa käy. — Lähe luoksensa ja katso, ettei edemmäs hän kurjaa työtänsä jatka.

Kiili. Minä menen, ehkei hyvä kanssansa leiki- 5
tellä. (*Menee. Unnon emäntä tulee huoneesta.*)

U:n emäntä. Vielä sama synkeä muoto. Joko-
han ero meistä tulleen? Olkoon menneeksi! enpä
siitä hirteen läksis.

Unto. Sinä naasikka, jos tietäisit, niin etpä ih- 10
mettelis, että muotoni on synkeä.

U:n emäntä. Etkä tahdo mulle tietoa antaa?

Unto. Uskoisitko, että mietiskelen yötistä unta,
joka ei tahdo mielestäni mennä?

U:n emäntä. Mitä uneksuit? 15

Unto. Että komeasti häitämme vietettiin: kan-
teleet soivat ja ilovalkeat, joita Kullervo rakenteli,
pihalla leimuit.

U:n emäntä. Tämä kaikki hyvin.

Unto. Vuota! — Vieraita suuri joukko meitä 20
kunnioitti, toki kaipasin seassansa veljeäni Kalervo-
ja vaimoansa, mutta muistin viimein, etteivät löyty-
neetkään enään elävään seuroissa, vaan että vuosia
sitten heidät kuolemaan saattanut olin.

U:n emäntä. Sen ansainneet olivat. Maatkoot 25
makeasti, niin veljesi kuin kälyni myös. Niin kau-
van kuin hengittivät, ei ollut meillä rauhaa, mutta
huoletoin on elomme ollut siitä asti kuin Kalma hei-
dän suunsa tukkei.

Unto. Kahdenpuolin riehui vaino veljesten vä- 30
lillä ja rauhaa toinen toiselle ei suonut. Ne ajat ja
riidat veriset muistan ja tahtoisinpa kaikki nyt toisin

päättäneeksi. — Mutta loppuun asti uneni kuule: Katosipa iloni kaikki näiden heimolaistemme kohtaloa muistaissani, ja akkunasta katsahdeltiin ulos ilman rantaan kohden. Kova myrsky lähestyvän näkyi; pimeitä
5 pilviä idästä taivaslaelle nousi ja päivä hämärtyi. Vaaraa mieleni aavisteli ja pianpa oli se päällämme myös hirveällä muodolla. — Äkisti tuleeen pirttimme leimahti, sisään ryntäsi liekki joka reijästä ja raosta, suomatta meille auki yhtään pelastuksen tietä; ja
10 tämä oli Kullervon työ. Hän naurulla vastasi hätähuutoomme ja tuimemmaksi vaan aina kiihoitteli tulta, joka viimein sieppasi meidät korkealle kierroksiinsa. Hyypiöinä manalasta nyt riensivät siihen myös Kalervo ja emäntänsä ja sinkoillen tullessa lentelivät,
15 kunnes siipensä kärvennyit, ja tempaisi myöskin liekki heidät, samoin lopulta Kullervonkin, että sekamelskassa keskellä tulta ja sauhua niin kaikki pyörimme maan ja taivaan välissä. Kohisten nyt pilvet idästä lähestyivät ja edellä kiiti tuima tuulispää, joka mei-
20 dät, niinkuin jostain korkeasta jyrkästä, viskasi ales pohjattomaan syvyyteen, mutta silloin heräsin toki. — Tämän kaltainen uneni; ja unohtaisinko sen, koska muistelen Kullervoa? Onhan ennustettu, että hän meille surman saattaa.

25 *U:n emäntä.* Kullervo sun unissasi surmasi, siis surmaat hänen sinä; niinpä selitetään unennäöt. Hän sinulta kuoloansa vartokoon, ja onhan kädesäsi elinkautensa mitta.

Unto. Ettei niin ole, sen olemme nähneet. Muis-
30 ta, koska häntä menettää koetimme, niin pettyipä neuvomme kaikki ja henki ei lähtenyt Kalervon pojasta. Eihän lapsi pieni loihtia tainnut, mutta

kuolo, niinkuin näimme, ei häneen pystynyt. Tästä kummastuimme ja ymmärsimme jumalten surmaansa ei suvaitsevan; ja pelkäänpä heidän vihansa päälemme lankeevan, jos vielä kerran samaa keinoa kohtaansa yrittäisimme uudistaa. Varoitti myös eräs tietäjä.

U:n emäntä. Miksi eivät tämän herjän kuolemata suvaitsisi?

Unto. Vaiti tästä! sitä kohden ei tuumiamme enään teroiteta; hän eläköön. — Mutta lähestyyhän taloamme vieras.

U:n emäntä. Ken lienee hän?

Unto. Käyminen on Ilmarin, hartiat ja musta tukka myös; siinä takoja kuuluisa.

U:n emäntä. Ankara vieras; huonettamme siivoamaan riennän. (*Menee*).

Unto (yksin). Että lähenee hän Untamoisen huonetta, joka vihattu ja vainottu on! (*Ilmarinen tulee*). Terve tuloa vieraaksemme! Mitkä asiat saattoivat seppä Ilmarisen näille tienoille? Kaiketi neitosten maitoa sinä seliltä soitten ja tunturien lakeilta etsit; sinä teräsainetta etsit?

Ilmari. Asiani arvaat, mutta niin hienoa kuin tahtoisin, en toki käsittänyt ole. Käännynpä nyt taasen kotoani kohden.

Unto. Ja siellä sua odottaa naises nuori, Pohjolan kaunis tytär.

Ilmari. Hauskalla mielellä kotihin käyn, sen todestan.

Unto. Ja pian, niin toivoa mahdat, hän sepän pienen sulle lahjoittaa, joka kerran alasinta kanssakilistelee.

Ilmari. Enkö toivois sitä?

Unto. Mutta eipä suonut onni mulle perillistä ainoaa.

Ilmari. Sulle verinen kohtalo pojan antoi, vel= 5
jesi Kalervon pojan, jota isän kädellä hoitaa taidat.

Unto. Tätä pedon sikiötä lapsenani pitäisin? Hän huoneeni kauhistus on, ei ketään hän vääjää, vaan kaikkia uhaten kohtelee; sillä eipä käy hänestä pilaa tehdä, koska on hän joltain peikolta peloittavan 10
voiman saanut. Kovasti itsiäni syytän, että kerran häntä armahdin enkä surmannut häntä ynnä sukunsa kanssa. Nyt en mieli enään käsiäni vereen ryvettää, sitä en mieli tehdä.

Ilmari. Koska näin loukkaus=kives hän on, niin 15
miksi et häntä luotas saata? *Myy* poika minulle, minä paimenta olen vailla ja tämänmoisen juuri tarvitsisin.

U:n emäntä (tulee huoneesta). Tule vieraaksemme, seppä Ilmari, ja elä ohitsemme käy.

20 *Unto.* Asiaa tuumailla tahdon. — Mutta astu kat= toni alle, Kalevan poika! (*Unto, Ilmari ja U:n emäntä menevät huoneesen. Kullervo tulee ja viskasee kirveen olal= tansa*).

Kullervo (yksin). Kasken kaa'annasta tulen; mutta 25
mitä siitä? Oi! olisivat kaikki puut yksi puu, kaikki kirveet yksi kirves, niinkuin tarina kertoilee, ja minä kirveellä ankaralla tämän taivaskorkean tammen kaa= taa saisin, niin tietäisinpä mitä kohden. — Vereni polttaa tänäpäpä, ja mieleni riehuu koska isäni 30
veljeä muistelen. Unto, kuinka kauvan povessani säästelen sua kohtaan vihani tulta? — Mutta kohta sen teen, teen koston työn, koska sovittaa vaan aika,

että kerralla kaiken perhees surmata taidan, niinkuin Kalervon perheen menetit sinä. Isäni ja emoni murhasit, poikansa orjaksi teit ja otsaansa poltit merkin, josta häpeä ja kirous paistaa. (*Kimmo tulee*). Tuossa tulee orja=kumppanini, Kimmo. Kimmo! 5

Kimmo. Mitä tahtoo Kullervo?

Kullervo. Näetkö tätä merkkiä?

Kimmo. Näetkös tätä, joka tässä keskellä otsaani irvistää? Sinullepa se ylemmäs on painettu, että keltaiset kiharas sen peittää taitaa, mutta tämä tässä 10 näkyy aina niinkuin pilkku härän ottikossa¹.

Kullervo. Siinä, missä miehuus loistaa, istuu meillä tämä variksen=jalka ja polttaa meitä ijankaikkisesti, polttaa vielä Tuonen maassa.

Kimmo. Orjia olemme, ikeen alle meidät notkisti 15 kova onni.

Kullervo. Ei iestä yhtään, mies. — Mutta miksi meitä surman päivänä armahtivat, koska hävitettiin isäni huone ja sen asujamet, paitsi me. Jospa miekka meidätkin silloin kaatanut olis! 20

Kimmo. Unto, kenties, asiaa ei enään verisemmäksi tehdä tahtonut. — Muistatko tätä kauheata päivää?

Kullervo. Niinkuin muistelee polvenkorkuinen poika. Synkeät ajat olivat, kaksi veljeä silloin toinen toistaan 25 verisesti vainoivat.

Kimmo. Ensinpä Unto eripuraisuuden siemenen kylvi ja viha kiihtyi vimmatusti, kunnes miekan melskeissä verta laskettiin. Mutta viimein, salaa niin= 30 kuin haukka, karkasi Unto joukkonensa isäs huoneen

¹ ottikossa = otsikossa.

näköispainos ntamo 2012

9 789522 153388 >

www.ntamo.net